

6. G.M. Dirkse, S.M.H. Hochstenbach & A.I. Reijerse. 2007. Flora van Nijmegen en Kleef 1800–2006. Het Zevendal, Mook.
7. R. van der Meijden. 2005. Heukels' Flora van Nederland, ed. 23. Wolters-Noordhoff, Groningen.
8. E-mail van F. van Westreenen, Staatsbosbeheer op 16 juni 2012.

Boekbespreking

E. van Gelder (red.), *Bloeiende kennis: Groene ontdekkingen in de Gouden Eeuw*, 2012, 180 pag., € 19,-, Uitgeverij Verloren, Hilversum, ISBN 978-90-8704-309-4. — Deze uitgave is verschenen ter gelegenheid van de tentoonstelling 'Leydse Weelde: Groene ontdekkingen in de Gouden Eeuw' die van 11 oktober 2012 t/m 5 mei 2013 in Museum Boerhaave in Leiden te zien is. Het prachtig geïllustreerde boek onder redactie van gastconservator Esther van Gelder is echter veel meer dan een catalogus van deze boeiende tentoonstelling. Het biedt een overzicht van de samenhangende intellectuele, artistieke en commerciële ontwikkelingen op het gebied van de botanie in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden van 1575 (de oprichting van de Leidse Universiteit) tot ca. 1739, het moment dat Carl Linnaeus terugkeerde naar Zweden. De bijdragen zijn geleverd door 14 verschillende auteurs.

Botanie was de 'Big Science' van de zeventiende eeuw, met Leiden als stralend middelpunt. De opkomende wereldhandel bracht plantensoorten vanuit Azië, Afrika en Amerika ons land binnen. De uitvinding van de broeikas maakte het mogelijk exotische zaden en knollen in ons land op te kweken en tentoon te stellen in de Leidse Hortus Botanicus. Scheepsartsen in dienst van de VOC en WIC kregen de opdracht op zoek te gaan naar tropische planten met geneeskrachtige werking om de gezondheid van de opvarenden en de bewoners van de nieuwe koloniën op peil te houden. Vermogende regenten, edellieden en handelaars legden botanische tuinen aan en verzamelden behalve levende planten ook herbaria, boeken en botanische tekeningen. Ze gaven tekenaars de opdracht hun collecties te illustreren, wetenschappers, artsen en apothekers de kans de planten te bestuderen en uitgevers de mogelijkheid de resultaten te publiceren.

'*Bloeiende kennis*' besteedt daarom niet alleen aandacht aan invloedrijke wetenschappers uit die periode, zoals Clusius, Hermann, Boerhaave en Linnaeus, maar belicht ook de belangrijke rol van politici (Van Beverningh, De Beaumont), handelaren (Breyne), illustratoren (onder anderen Van de Vinne) en uitgevers (Plantijn). Het boek bevat fraaie foto's van historische plantencollecties uit de schatkamer van het Nationaal Herbarium Nederland (nu Naturalis Biodiversity Center). Voorbeelden zijn de eerste tomaat en aubergine in het Entibi-herbarium (1542–1544), een meibloempje uit het oudste Nederlandse herbarium van Petrus Cadé (1566) en gedroogde cactussen, krokussen en kaneelbladeren uit de zeventiende en achttiende-eeuwse herbaria van Gaymans, Hermann en Van Royen. Er is speciale aandacht voor de tulp, rond 1637 de meest opwindende en duurste plant in ons land, en vastgelegd in diverse kleurrijke illustraties. Dit boek is een aanrader voor botanici, kunst- en wetenschapshistorici, tuinliefhebbers en iedereen met een warm hart voor de stad Leiden.

Tinde van Andel